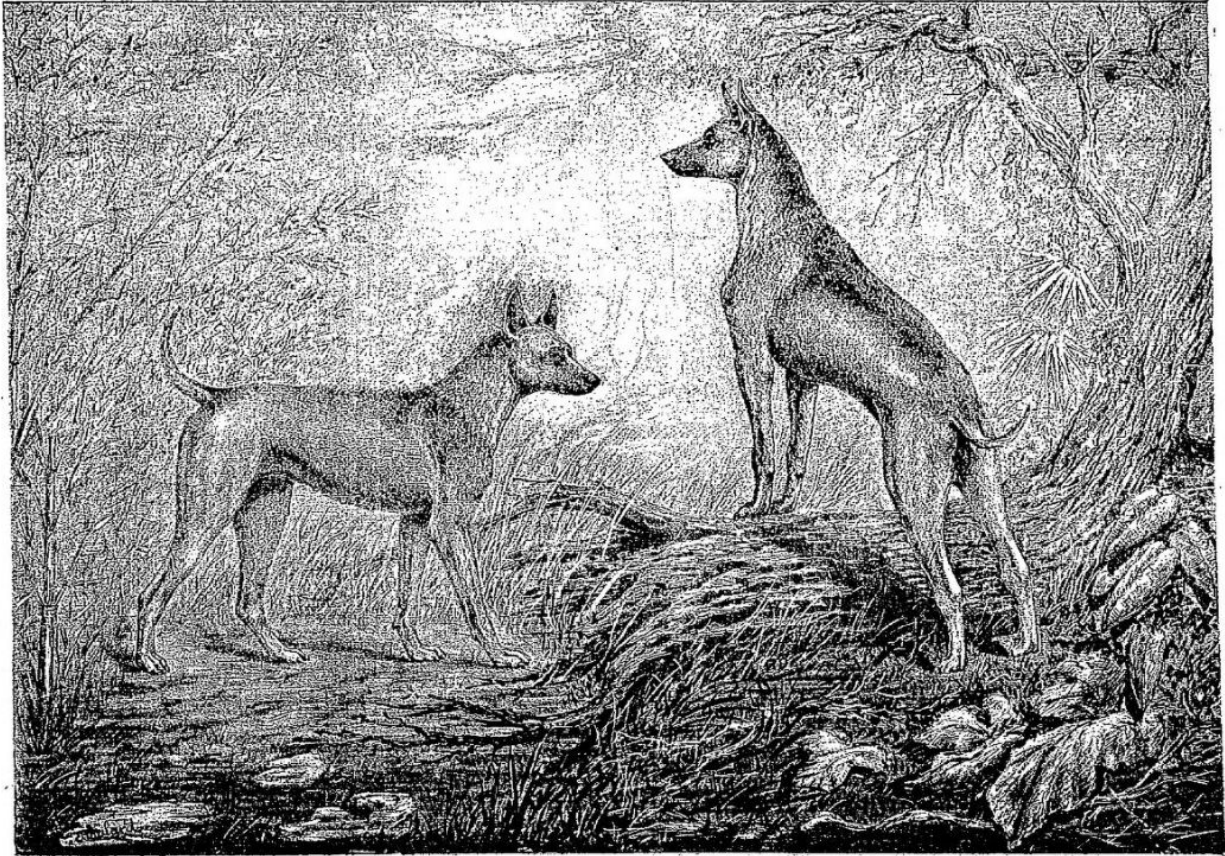

LE CHENIL VÀ TIẾNG VANG CỦA VIỆC GÂY GIỐNG

NHỮNG CON CHÓ ĐẢO PHÚ-QUỐC

Chiens de l'île de Phu-Quoc (Indo-Chine)

Giám đốc Jardin Zoologique d'Acclimatation du Bois de Boulogne, cách đây vài tuần, đã nhận được một bức thư thú vị mà chúng tôi sao chép ở đây và liên quan đến những con chó ở Phú Quốc, mà tờ báo Le Chenil đã đăng hình.

“Ba chú chó con mà tôi mang về và hiện đang được nuôi trong trại bảo tàng Lịch sử Thiên nhiên, được sinh ra ở Kratie (Campuchia, Haut-Fleuve), nơi tôi cư trú trước đây.

“Chúng đến từ một lứa đã được trao cho tôi, bởi một con chó đực và một con chó cái cùng giống mà tôi đã có được trong thời gian ở Hà-Tiên ba năm trước, khi mà tôi được bổ nhiệm vào các chức vụ quản trị của quận Nam Kỳ này.

“Con chó đực, là dòng thú nuôi, đã được cư dân của đảo Phú Quốc thuộc quận Hà-Tiên, và nằm trong Vịnh Phú Quốc, mang từ Phú Quốc đến Hà-Tiên. Nó đã được

trao tặng cho một trong những người tiền nhiệm của tôi, và đã qua vài chủ trước khi thuộc về tôi.

“Loại chó này rất dịu dàng, thích được vuốt ve, giữ nhà rất giỏi; và tôi rất tin tưởng vào bản năng phân biệt người quen kẻ lạ của nó. Việc sở hữu chú chó dũng mãnh, có tốc độ cao và bền sức trong cuộc săn bắn, đã làm cho tôi có ý tưởng tìm kiếm một con chó cái cùng giống để gây và giữ nguyên giống chó này.

“Sự mong muốn gây giống chó Phú Quốc của tôi càng tăng lên khi đối mặt với những khó khăn mà tôi gặp phải. Cư dân trên đảo nói với tôi rằng giống chó này đang có xu hướng biến mất, và hầu như không còn nhiều con nguyên giống nào, bởi vì người An Nam (Vietnam) đã đưa vào đảo những loại chó bình thường khác làm lai đi nguyên giống địa phương.

“Sau hai ba tháng nghiên cứu, một người bản địa, người mà tôi đã nhờ mua cho tôi một con cái, đã mang cho tôi một con rất trẻ, bắt được từ ở sâu trong rừng, và hoàn toàn là chó hoang dã; nó đã được nuôi chung với tất cả các thú vật trong nhà tôi. Phải mất hơn ba tháng để thuần hóa nó và làm cho nó hòa đồng; Sau thời gian này, tôi có thể thả nó tự do mà không sợ nó cắn người, nhưng vẫn nhiều lần, con chó già của tôi và nó cùng nhau phản kháng lại những ràng buộc áp đặt lên chúng, bằng cách âm thầm siết cổ, một con bê khốn khổ hoặc một con dê mà tôi hoặc đồng đội của tôi đang nuôi. Bất chấp những huấn luyện tốt và mạnh mẽ, bản năng hoang dã và săn bắn xuất hiện trở lại, và những nạn nhân mới của chúng bao gồm cả thú nuôi trong nhà lẫn thú hoang.

“Đây là hai con chó, do tôi có được trong thời gian tôi đảm nhiệm các chức vụ khác nhau, chúng đã sinh ra những con chó con hiện có thể được nhìn thấy ở Menagerie of the Muséum, và chúng, mặc dù được sinh ra trong nhà, đã thừa hưởng bản năng hoang dã nguyên thủy của giống giống.

“Những con chó này đến từ đảo Phú Quốc, như chúng ta đã nghe? Hay chúng được đưa từ đất liền ra đảo? Chúng đã băng qua các eo biển ngăn cách các đảo khác nhau của Vịnh Xiêm La (Vịnh Phú Quốc), đất liền Nam Kỳ và Campuchia?

Đây là một câu hỏi mà tôi không thể làm rõ (trả lời), người An Nam chưa bao giờ có thể cung cấp cho tôi thông tin chính xác về chủ đề này. Tuy nhiên, mọi thứ khiến tôi tin rằng giống chó này là một giống chó autochthonous (nguyên giống/đặc chủng); và nếu nó hiện đang có xu hướng chết dần và biến mất hoàn toàn, thì điều này là do sự du nhập của những con chó nuôi thuộc những giống khác, lai tạp với những con chó có nguồn gốc từ đảo. Điều khiến tôi nghĩ như vậy là trong vô số cuộc phiêu lưu của tôi qua những vùng đồng bằng hoang dã rộng lớn của Nam Kỳ và Campuchia, tôi không gặp ở đâu

trên đất liền, những con chó hoang có lông gai nhọn này, hay nói đúng hơn là con chó có lông dài hình mũi mác như những con chó mà tôi đã mang về. Trong nhiều dịp khác nhau, tôi đã thấy và những người đồng đội của tôi cũng đã gặp như tôi, trong những cánh rừng hay những đồng cỏ rộng lớn ở Nam Kỳ, An Nam hay Campuchia, một loài chó hoang giống chó sói của chúng ta và người bản xứ gọi là Con-chó-sói-rừng hay thậm chí là Con-chó-sài-lang, nhưng những con chó này có bộ lông giống chó sói và không có dấu vết của những chùm lông gai héch đặc trưng của chó Phú-Quốc.

"Người An Nam trên đảo này sử dụng những con chó này hoặc con cháu của chúng lai với các giống chó An Nam bình thường khác để làm chó bảo vệ và chó săn. Rất cường tráng, có lòng ngực sâu, tốc độ nhanh và bền bỉ, những con chó này thường ra khỏi nhà để tự săn mồi, tụ tập thành đàn, đôi khi thành bầy lớn; Người An Nam nói rằng chó này không hề sợ hãi khi tấn công, dù ngay cả những con vật lớn, và nhất là trâu rừng vốn có rất nhiều trên đảo và dường như chúng hạ gục rất dễ dàng.

"Một hôm, khi tôi đi tham quan đảo Phú-Quốc với đội trưởng phụ trách tạp vụ Régie, tôi nhìn thấy một con chó cái giống loài mà chúng tôi đang quan tâm, nó đã theo chúng tôi, phóng mình về phía một con nai cao lớn, và trong vòng chưa đầy mười phút, buộc nó phải lao mình xuống biển rất gần với chúng tôi, nhảy vào sau gáy và cắn cổ nó một cách dễ dàng.

"Tôi cũng muốn trích dẫn chiến tích của một con chó cái sinh ra từ con chó Phú Quốc đực của tôi và một con chó cái Spaniel Pháp của một nhân viên điện tín Kampot. Từ sự giao phối của hai con vật này đã sinh ra một số con chó con đực và cái, tất cả đều có lông gai nhọn chống ngược trên lưng chúng; chúng có đôi tai dài và khứu giác tốt hơn chó Phú-Quốc, nên chúng săn bắn rất giỏi; đặc biệt là một con chó cái non, dù không được huấn luyện, nhưng theo bản năng của mình, thường rời khỏi nhà điện báo, và chỉ một mình, lên đường tìm kiếm, săn mồi trong một thời gian dài hoặc ngắn. Đôi khi nó mang về nhà một con thỏ mà nó đã giết.

"Đã ký: Fernand DOCEUL".

Người dịch: Dũng Tran